

Проект фінансується
Європейським Союзом

“РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ ВРАЗЛИВИХ СІМЕЙ І ДІТЕЙ”

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ПРОЕКТІВ ТАКИХ АКТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЦІЛЕЙ ПРОЕКТУ (ЛИСТОПАД 2006 РОКУ)

Винников О.
Київ, листопад 2006

I. Загальні положення

В листопаді 2006 року Верховна Рада та Президент України не приймали законодавчих актів, що стосуються захисту прав вразливих сімей та дітей і, відповідно, цілей Проекту.

II. Очікувані зміни для цілей Проекту

1. Зміни у законодавстві в листопаді 2006 р. не стосувалися безпосередньо удосконалення форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Проте, для цілей Проекту є дуже важливими інституційні кроки до адаптації законодавства України та Європейського Союзу, що спрямовані на включення такої адаптації в повсякденну роботу всіх профільних центральних органів виконавчої влади.

Затверджено нове Положення про Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту (Постанова КМУ № 1573 від 08.11.2006 р.). Уточнено компетенцію Міністерства у таких сферах, як забезпечення державної політики щодо гендерної рівності, демографічних процесів, усиновлення, запобігання правопорушень серед дітей, додержання законодавства про опіку та піклування, та соціальної роботи з дітьми та молоддю. Пріоритетними завданнями міністерства визначено адоптацію законодавства України до законодавства Європейського Союзу та імплементації міжнародних договорів, а також сприяння розвитку різноманітних сімейних форм виховання дітей.

Також затверджено нове Положення про Міністерство праці та соціальної політики (Постанова КМУ № 1543 від 02.11.2006 р.). Серед основних завдань міністерства вказано забезпечення права громадян на соціальний захист шляхом своєчасного та адресного надання соціальної підтримки, в т.ч. державної соціальної допомоги всіх видів, та адаптацію законодавств України до законодавства Європейського Союзу.

Вплив на реалізацію цілей проекту може мати і нове Положення про Міністерство юстиції України (Постанова КМУ № 1577 від 14.11.2006 р.). Міністерству доручено вести експертизу будь-яких нормативних актів України щодо їх відповідності законодавству Європейського Союзу в сферах, які регулюються правом ЄС, а також іншим міжнародним договорам.

Розпорядженням КМУ № 534-р від 02.11.2006 р. схвалено проект рамкової угоди між Урядом України та Комісією Європейських Співтовариств та надано повноваження на підписання такої угоди. Ця угода уточнить порядок діяльності в Україні іноземних експертів, підрядників та виконавців контрактів міжнародної технічної допомоги в рамках співробітництва з Євросоюзом.

2. Для надання соціальної допомоги сім'ям з дітьми важливою зміною стало затвердження Переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2006 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування (Розпорядження КМУ № 552-р від 08.11.2006 р.). В рамках програми „Електронний уряд” на Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади планується розмістити базу даних із зразками документів, необхідних для звернення громадян щодо усиновлення та оформлення опіки і піклування над дітьми, державною допомогою багатодітним сім'ям, призначення субсидій тощо.

Також затверджено додатковий розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу ” (Розпорядження КМУ № 547-р від 08.11.2006 р.). Загальний обсяг такого розподілу перевищує 1250 тис. грн.

3. Серед важливих змін у законодавстві України протягом листопада 2006 року, що стосуються цілей Проекту, варто зазначити такі.

Внесено зміни до постанов КМУ з питань діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Постанова КМУ № 1620 від 15.11.2006 р.), які уточнюють компетенцію цих служб, в т.ч. у частині надання дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування юридичної допомоги.

Затверджено Типове положення про консультативний пункт центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у пологових стаціонарах, жіночих консультаціях та будинках дитини (Наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту № 3545 від 23.10.2006 р.). Їхнім основним завданням визначено профілактичну роботу, спрямовану на запобігання сирітству („раннє втручання”).

Набрали чинності Інструкція щодо заповнення та видачі медичної довідки про перебування дитини під наглядом медичного закладу, та Інструкція про впорядкування медичної документації, яка засвідчує випадки народження і смерті (Наказ Міністерства охорони здоров'я № 545 від 08.08.2006 р.) Обидва акти мають спростити реєстрацію народження дитини органами реєстрації актів цивільного стану, що полегшує надання їй статусу сироти або позбавленої батьківського піклування.

III. Законопроектна робота Верховної Ради

У листопаді 2006 р. в Верховній Раді зареєстровано кілька проектів законодавчих актів, які прямо стосуються цілей Проекту:

1) проект Закону України „Про документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України” (№ 2478, подано КМУ);

2) проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо органів і служб у справах неповнолітніх та спеціальних установ для неповнолітніх” (№ 2507, подано КМУ);

3) проект Закону України „Про Загальнодержавну програму „Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини” на період до 2016 року” (№ 2570, подано КМУ). Проект Програми передбачає широкомасштабні заходи щодо захисту прав дітей, в т.ч. впровадження системи ювенальної юстиції;

4) проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення законодавства України щодо протидії насильству в сім'ї)” (№ 2539, подано н.д. Левченко К.Б.), який передбачає судові зобов'язання до проходження курсу лікування від алкоголізму та посилює відповідальність за невиконання захисних приписів та не проходження корекційних програм;

5) проект Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про соціальну роботу з дітьми та молоддю” (№ 2479, подано н.д. Самойлик К.С.), який регулює питання соціального обслуговування, супроводу, інспектування, реабілітації та супервізії дітей;

6) проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо усиновлення)” (№ 2562, подано н.д. Томенком М.В. та Левченко К.Б.). Цей проект підвищує мінімальний вік усиновлювачів до 21 року і забороняє усиновлення іноземцями, які не перебувають у шлюбі.

Подано на заміну проект Закону України „Про забезпечення молоді житлом” (№ 1074, подано н. д. Є.В. Філіндашем), який стосується спрощення процедур житлового кредитування молодих сімей, що може сприяти скороченню кількості кризових сімей.

Як і очікувалося, Верховна Рада доручила профільному комітету доопрацювати проекти Закону України „Про захист персональних даних” (№ 0808) та Закону України „Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2006-2015 роки” (№ 0815) та повторно подати їх на розгляд (Постанови Верховної Ради № 329 та 330 від 03.11.2006 р.). Ці закони можуть вплинути на порядок ведення особових справ, реєстрів та інших офіційних баз даних, пов'язаних з цілями Проекту.

Законопроект № 1068 про внесення змін до Сімейного кодексу та інших законів України у зв'язку з приєднанням до Конвенції про захист прав дітей та співробітництво з питань міждержавного усиновлення було рекомендовано профільним комітетом до повторного другого читання з пропозиціями Президента України (подано як проект постанови Верховної Ради 16.11.2006 р. н.д. Томенком М.В.).

Триває розгляд законопроекту „Про внесення змін до Сімейного та Цивільного кодексів” (№ 0903, подано КМУ), який врегульовує статус майна подружжя та деякі особисті немайнові права (на спілкування батьків з дитиною, визначення місця проживання, реєстрацію імені та його змін тощо). ***Найбільш важливим, на нашу думку, може стати проект Закону України „Про державні сім'ї” (№ 2434, подано н.д. Богатирьовою Р.В.), який вперше встановлює цілісну структури системи сімейних форм державної опіки над дітьми, в т. ч. соціального захисту батьків таких сімейних форм. Цей законопроект має великий обсяг і потребує окремого розгляду через можливий вплив на реалізацію цілей Проекту.***